

Huvudman

Karlskoga kommun
info@karlskoga.se

Beslut

Datum 2024-12-11

Dnr SI 2024:4807

Sida 1 (23)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Österledskolan i Karlskoga kommun.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har våren 2024 inlett en planerad tillsyn av Österledskolan i Karlskoga kommun och har besökt skolan den 11 – 13 september samt genomfört en intervju med representanter för huvudmannen den 24 september 2024.

Skolinspektionen bedömer att det föreligger allvarliga brister avseende utredning av frånvaro där tillsynen visar att det finns flera elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro men där rektorn inte startat en utredning. Att elever med upprepad eller längre frånvaro inte skyndsamt utreds riskerar att leda till att eleverna går miste om den utbildning som de har rätt till och att de därför inte heller når målen med utbildningen.

Det föreligger även allvarliga brister i verksamheten avseende särskilt stöd. Bristerna är omfattande och genomgående i stödprocessen. Det handlar exempelvis om att ansvariga inte anmäler elevers eventuella behov av särskilt stöd trots att elever befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar inom ramen av den ordinarie undervisningen. Vidare framgår att det föreligger brister avseende att utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd när en elev anmälts till rektorn samt att beslut om anpassad studiegång inte alltid föregås av en utredning om behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna är särskilt allvarliga då de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen.

Skolinspektionen bedömer också att det finns brister inom Österledskolans förebyggande arbete för att skapa trygghet och ordningsstörande beteende. Skolan genomför inte en analys av vilka hinder som finns för att eleverna ska vara trygga. Skolan verkar inte heller aktivt för att undanröja dessa hinder. Avsaknaden av ett systematiskt arbete och analys av de bakomliggande orsakerna till elevernas upplevda otrygghet kan medföra att de åtgärder som vidtagits inte får tillräcklig effekt. Det har inte heller genomförts något värdegrundsarbete på skolan under föregående läsår - trots att ett oacceptabelt språkbruk har normaliserats på skolan - och ordningsstörande beteende utreds inte alltid, trots att det anmäls till rektorn. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med att återkommande behandla kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck i elevernas utbildning.

Skolinspektionen förelägger huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna. Skolinspektionen bedömer att bristerna inom frånvaro och särskilt stöd allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför i denna del förenas med vite.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Karlskoga kommun att vid vite av 2 000 000 kronor senast den **7 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande utredning av frånvaro och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Karlskoga kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Karlskoga kommun ska vidta följande åtgärder

Utredning av frånvaro

1. För varje uppmärksammas elev med upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, om det inte är obehövligt, se till att det skyndsamt inleds en utredning om orsakerna till frånvaron. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera när frånvaroutredningar inletts och slutförts för respektive elev från och med den 18 december 2024 till och med den 31 mars 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. Huvudmannen ska därutöver, i samband med redovisningen, inkomma med fem slutförda frånvaroutredningar som genomförts under aktuell tidsperiod. (7 kap. 19 a § skollagen)

Särskilt stöd

2. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 14 januari 2025 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd, skyldigheten att anmäla till skolans rektor att en

elev kan vara i behov av särskilt stöd samt rektorns ansvar att starta en utredning efter varje inkommen anmälan. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats samt vilken information som förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen)

3. Se till att alla lärare anmäler till rektorn om en elev, trots extra anpassningar, befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Se vidare till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn – eller som har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats – startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 18 december 2024 till den 31 mars 2025 och vilket datum en utredning har startats och avslutats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
4. Se till att rektorn för varje avslutad utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats, vad som beslutats samt vilka elever besluten gäller avseende perioden den 18 december 2024 till den 31 mars 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
5. Se till att det av de åtgärdsprogram som utarbetas framgår datum för när åtgärdsprogrammet ska följas upp och utvärderas samt vem som ansvarar för uppföljning respektive utvärdering. Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med fem avidentifierade åtgärdsprogram som beslutats innan redovisningsdatumet. Till redovisningen ska även tillhörande utredningar av särskilt stöd bifogas. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
6. Se till att beslut om anpassad studiegång utgår från ett utrett och konstaterat stödbehov och fattas i enlighet med författningarnas krav. Av besluten om anpassad studiegång ska framgå de avvikelser som görs från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen samt motivering för sådana avvikelser. Av besluten ska även framgå när dessa ska följas upp och utvärderas.

Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med fem avidentifierade beslut om anpassad studiegång som fattats innan redovisningsdatumet. Rektorn ska även dokumentera hur många beslut om anpassad studiegång som är fattade under perioden den 18 december 2024 till den 31 mars 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7, 9 och 12 §§ skollagen)

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlskoga kommun att senast den **7 april 2025** ha vidtagit nedan angiven åtgärd avseende brist rörande kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck, förebyggande arbete för att skapa trygghet och ordningsstörande beteende. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Karlskoga kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Karlskoga kommun ska vidta följande åtgärder

Kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck

1. Se till att kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen i årskurs 7-9. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska det framgå i vilka sammanhang, till exempel i vilka ämnen och årskurser, samt på vilket sätt kunskapsområdet behandlas i elevernas utbildning. (Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar.)

Förebyggande arbetet att skapa trygghet

2. Se till att rektorn följer upp elevernas trygghet i skolmiljön, analyserar vilka hinder som finns för att eleverna ska vara trygga samt, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse för uppföljningens resultat, analysen och beslutade

åtgärder. (5 kap. 3 § skollagen och Lgr 22, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

Ordningsstörande beteende

3. Se till att saken utreds om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller om eleven gjort dig skyldig till en allvarlig förseelse. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som startats under perioden 18 december 2024 till 31 mars 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 9 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser uppdelning av undervisning utifrån könstillhörighet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:4807) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Österledskolan i Karlskoga kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Österledskolan följer gällande bestämmelser avseende att undervisningen organiseras så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet, kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck, utredning av frånvaro, särskilt stöd, det förebyggande arbetet för trygghet och ordningsstörande beteende.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den **11 september 2024** och **13 september 2024** och **20 september 2024**. Representanter för huvudmannen har också intervjuats den **24 september 2024**. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat samtliga aktuella åtgärdsprogram med tillhörande utredningar av elevers behov av särskilt stöd, sammanställning över elever i samtliga

årskurser som inte bedöms uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen vårterminen 2023 och höstterminen 2024, förteckning över elever som anmälts för behov av särskilt stöd, statistik över frånvaro läsåret 2023/24 och läsårsstart 2024 till och med den 10 september 2024, verksamhetsanalys och läsårsanalys för läsåret 2022/23 och 2023/24 och en (1) utredning av ordningsstörande beteende. Huvudmannen har beretts tillfälle att yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Utredning av frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att elever med en frånvaro som överstiger 10–15 procent, oavsett om den är giltig eller ogiltig, bedöms enligt skolan ha upprepad eller längre frånvaro.

Av inskickad frånvarostatistik inför tillsynsbesöket framgår att det under läsåret 2023/24 fanns 136 av totalt 306 elever med en total frånvaro som överstiger 15 procent. Av inskickad frånvarostatistik för höstterminen 2024 till och med den 10 september framgår att 104 av totalt 283 elever har en total frånvaro som överstiger 15 procent. Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår att rektorn startat en (1) frånvaroutredning under höstterminen 2024.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår vidare att det finns många elever som under läsåret 2023/24 bedömts ha en upprepad eller längre frånvaro men där utredning om frånvaro inte startats. Flera av dessa elever har även en bedömd upprepad eller längre frånvaro

höstterminen 2024. Vidare uppger elevhälsan att det inte ansetts som uppenbart obehövt att utreda orsaken till dessa elevers frånvaro.

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt att huvudmannen ska redovisa antalet frånvaroutredningar som genomförts på skolenheten de senaste 12 månaderna. Av begärda uppgifter framgår att huvudmannen inte kan redogöra för detta då nuvarande rektor tillträdde sin tjänst i juni 2024.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att arbetet med att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning som de har rätt till. Vidare framgår exempel på när det kan anses obehövt att genomföra en frånvaroutredning. En utredning ska inte behöva genomföras när till exempel en elev har upprepad frånvaro på grund av läkarbesök, men frånvaron gäller under en begränsad tid och kan kompenseras genom extra anpassningar i undervisningen, eller att det rör sig om enstaka tillfällen av giltig frånvaro där orsakerna till frånvaron är uppenbara. Vidare framgår att fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Det förutsätts i förarbetena att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras. (prop. 2017/18:182 s. 56, 59 f. och 62)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans arbete med att utreda upprepad eller längre frånvaro. Tillsynen visar att skolan inte startat frånvaroutredningar för ett stort antal elever som skolan bedömt har upprepad eller längre frånvaro. I samtliga intervjuer framkommer att frånvaron anses upprepad eller längre när den överstiger

10-15 procent över tid. Under läsåret 2023/24 hade 136 elever en total frånvaro som översteg 15 procent och motsvarande antal elever under höstterminen 2024 fram till 10 september var 104. Trots detta har skolan endast startat en (1) frånvaroutredning under höstterminen 2024. För läsåret 2023/24 kan inte huvudmannen uppge antalet genomförda frånvaroutredningar. Det har inte framkommit i tillsynen underlåtenheten att utreda elevernas frånvaro har berott på att en utredning av elevernas frånvaro har ansetts obehövlig.

Skolinspektionen konstaterar att mer än en tredjedel av eleverna på skolan har en omfattande skolfrånvaro utan att orsakerna till frånvaron utretts eller insatser satts in för att öka elevernas närvaro. Utredningen utgör underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det är därför av största vikt att frånvaron utreds. Att eleverna närvarar i skolan är en grundförutsättning för att de ska kunna få tillgång till den utbildning de har rätt till och också nå målen med utbildningen. Att en så pass stor andel elever har en upprepad eller längre frånvaro som inte utretts och att dessa problem har förelegat under längre tid gör att Skolinspektionen ser särskilt allvarligt på bristerna inom detta område.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det finns elever på skolan, som trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas men som inte anmälts till rektorn om behov av utredning för särskilt stöd.

Av intervju med rektorn framgår att tio elever är anmälda för utredning om behov av särskilt stöd höstterminen 2024. Vidare uppger rektorn att det finns minst fem elever som haft betyget F i ett eller flera ämnen under höstterminen 2023 och vårterminen 2024, men som inte anmälts till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Utredning om särskilt stöd

Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår att om en elev befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, utreds inte alltid elevernas behov av särskilt stöd trots att de anmälts till rektorn. Av intervju med elevhälsan framgår att några elever har erbjudits placering i särskild undervisningsgrupp utan föregående

utredning om särskilt stöd. Då eleverna tackade nej till placeringen genomfördes ingen utredning av särskilt stöd för eleverna, trots att de befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och trots att de getts stöd i form av extra anpassningar uppger elevhälsan.

Av intervju med rektorn framgår att cirka 20-30 elever anmälades till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd under läsåret 2023/24, utan att någon utredning startades för dessa elever. Dessa elever behöver tas upp i elevhälsoteamet på nytt uppger rektorn. Rektorn uppger vidare att det är många utredningar om behov av särskilt stöd som inte har genomförts under tidigare läsår och att en specialpedagog därför är inhyrd för att hjälpa till med att genomföra dessa utredningar på skolan.

Beslut om åtgärdsprogram

Av den sammanställning över elever som anmälts för behov av särskilt stöd som Skolinspektionen tagit del av samt intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det finns minst två elever som utretts för särskilt stöd men där rektorn inte fattat beslut att utarbeta åtgärdsprogram eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram.

Utformning av åtgärdsprogram

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av skolans åtgärdsprogram. I fyra av dessa åtgärdsprogram saknas information om när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering.

Beslut om anpassad studiegång

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det finns elever på skolan som läser enligt så kallat "anpassat schema". Vidare framgår att anpassat schema innebär att ämnen plockas bort som en form av extra anpassning. Av intervju med elevhälsan framgår att samtliga elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp läser enligt anpassat schema.

Vidare uppger rektorn att flera elever på skolan som läser enligt anpassat schema inte har beslut om åtgärdsprogram eller separat beslut om anpassad studiegång. Enligt rektorn är det bara en av dessa elever som har beslut om anpassad studiegång.

Av kompletterande svar från huvudmannen framgår att huvudmannen tydliggjort för rektorn att anpassat schema är en form av anpassad studiegång och ska föregås av en utredning av en elevs behov av särskilt stöd samt att rektorn ska fatta beslut om anpassad studiegång. Vidare framgår av huvudmannens komplettering att inga anpassade scheman har upprättats under höstterminen 2024 samt att rektorn påbörjat arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd i form av beslut om anpassad studiegång. Dock framgår av huvudmannens komplettering i form av

enskilda scheman för elever i särskild undervisningsgrupp att det för samtliga elever gjorts anpassningar i form av minskad undervisningstid eller att elever inte läser vissa ämnen.

Vidare framgår av åtgärdsprogram med tillhörande utredningar som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynen att det, för minst fem elever, inte framgår i motiveringen av en elevs behov av särskilt stöd att eleven är i behov av en stödåtgärd som innebär att ämnen eller omfattning i tid behöver anpassas bort. Till exempel framgår det av schema för den särskilda undervisningsgruppen att undervisningstid i flera ämnen anpassats bort, trots att det inte framgår ett behov av detta i flera elevers utredningar om behov av särskilt stöd eller beslut om åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av. Av dokumentstudier framgår även att eleverna inte har beslut om anpassad studiegång.

Rättslig reglering

Anmälan till rektorn och utredning av särskilt stöd

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 § skollagen)

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)

Beslut om åtgärdsprogram och utformning av åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens

vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår bland annat att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Anmälan till rektorn

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete att anmäla elever för utredning om behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns elever vars behov av särskilt stöd inte anmälts till rektorn, trots att de befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och trots att de getts stöd i form av extra anpassningar. Av intervju med rektorn har bland annat framkommit att rektorn haft kännedom om ett flertal elever som är i behov av att utredas för särskilt stöd utan att någon sådan utredning har startats.

Om anmälan till rektorn inte görs när det befaras att en elev inte kommer uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, och elevens eventuella behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven kan ha behov av och rätt till enligt skollagen. Det innebär att eleverna riskerar att lämna grundskolan utan att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen.

Utredning om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns allvarliga brister i skolans arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns 20-30 elever vars behov av stöd anmälades till rektorn

redan under läsåret 2023/24 utan att någon utredning om särskilt stöd startats för eleverna. Skolinspektionen konstaterar att det förflutit en avsevärd tid utan att dessa elevers stödbehov har utretts. Det innebär att dessa elever riskerar att ha blivit utan de stödinsatser de har varit i behov av och som de har rätt till vilket i slutändan kan ha påverkat elevernas möjligheter att nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Att ett så pass stort antal elever inte fått sitt stödbehov utrett under en så pass lång tid får anses särskilt allvarligt.

Beslut om åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte utarbeta åtgärdsprogram efter avslutad utredning om särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns elever vars behov av särskilt stöd har utretts men där rektorn trots detta inte beslutat att utarbeta åtgärdsprogram eller inte utarbeta åtgärdsprogram.

Utformning av åtgärdsprogram

Vidare bedömer Skolinspektionen att de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av inte uppfyller författningarnas krav. Av fyra åtgärdsprogram framgår inte vem som ansvarar för uppföljning och utvärdering och datum för detta. Det innebär en risk för att insatta stödåtgärder fortgår utan att det görs någon bedömning av om åtgärderna haft avsedd effekt. Avsaknaden av uppföljning och utvärdering av en elevs åtgärdsprogram innebär en risk att eleven inte ges det särskilda stöd som eleven är i behov av och har rätt till.

Beslut om anpassad studiegång

Skolinspektionen bedömer att det föreligger allvarliga brister avseende beslut om anpassad studiegång. Tillsynen visar att flera elever inte läser vissa ämnen, eller att undervisningstiden minskats i ämnen utan beslut om anpassad studiegång.

Det bör understrykas att ett beslut om anpassad studiegång får fattas först när bedömningen gjorts att det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov. Detta förutsätter således att ett eventuellt beslut om anpassad studiegång föregås av en utredning av elevens stödbehov och en bedömning av vilket stöd eleven är i behov av. Först därefter är det möjligt att fatta ett eventuellt beslut om anpassad studiegång.

Vidare är ett beslut om anpassad studiegång en ingripande åtgärd eftersom den riskerar att leda till att eleven inte blir behörig till gymnasieskolans nationella program. Det är därför viktigt att det framgår av besluten om anpassad studiegång vilka ämnen som påverkas och i vilken utsträckning. Den anpassade studiegången ska i så stor utsträckning som möjligt

utformas så att eleven får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Eftersom beslut om anpassad studiegång är en så pass ingripande åtgärd är det nödvändigt att elever och vårdnadshavare är införstådda med allvaret i beslutet och de konsekvenser beslutet kan få. Vidare behöver besluten fattas och motiveras för att det ska finnas en möjlighet för den berörda eleven och vårdnadshavare ska kunna överklaga beslutet.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att det föreligger brister i hela stödprocessen från det att elevers behov av stöd ska anmälas till rektorn till det att rektorn ska fatta beslut. Tillsynen visar att bristerna pågått under en längre tid och att det har påverkat många elevers möjlighet att få det stöd de har rätt till. Mot den bakgrunden bedömer Skolinspektionen bristerna i skolans arbete med stöd som särskilt allvarliga.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen). Eftersom Karlskoga kommuns verksamhet vid Österledskola inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Karlskoga kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att de brister som påtalas i föreläggandet allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Denna bedömning görs mot bakgrund av att bristerna avseende frånvaro och stöd var för sig är allvarliga och har pågått under en längre tid på skolenheten. Bristen gällande att utreda elever med en upprepad eller längre frånvaro och vidta nödvändiga åtgärder för att öka elevernas närvaro innebär att det finns en överhängande risk att eleverna går miste om den utbildning de har rätt till. I bedömning av allvarlighetsgrad ingår även att en stor del av eleverna på skolan över lång tid har en omfattande skolfrånvaro utan att huvudmannen eller rektorn påbörjat utredningar för att ta reda på orsaken. Att utreda orsaken till elevers frånvaro är också av vikt för att säkerställa att eleverna fullgör sin skolplikt. Därutöver innebär bristerna i arbetet med särskilt stöd att det finns en påtaglig risk att eleverna inte ges det särskilda stöd som de är i behov av och har rätt till enligt skollagen. Om elever inte får rätt särskilt

stöd, om stödet helt uteblir eller om undervisning anpassas bort för elever utan att ett sådant behov föreligger riskerar det att allvarligt försvåra elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövt. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 2 000 000 kronor.

Föreläggande

Kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av informationsinhämtningen från huvudmannen samt intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer behandlas återkommande i elevernas utbildning. Bland annat genom föreläsningar i de naturorienterande ämnena, novellskrivning i ämnet svenska och skapande av illustrationer i ämnet bild.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår dock att kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck inte behandlas återkommande i elevernas utbildning i årskurs 7-9. Av intervju med rektorn framgår att kunskapsområdet avseende hedersrelaterat våld och förtryck varit eftersatt på skolan. Vidare framgår av intervju med lärare att det inte funnits något systematiskt arbetssätt avseende kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck på skolan. Detta bekräftas av rektorn som uppger att ämnesgrupperna fått i uppgift att integrera hela ämnesområdet i undervisningen. Dock har rektorn inte följt upp om detta arbete genomförts.

Av huvudmannens inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen framgår att rektorn gett samtliga ämneslag i uppdrag att ta fram en plan för när och i vilka ämnen samt årskurser som kunskapsområdet sexualitet, samtycke, relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska behandlas i undervisningen. Vidare framgår att planen ska inarbetas i den ordinarie läsårsplaneringen.

Rättslig reglering

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. (Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag)

Av läroplanen för grundskolan framgår vidare att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om området sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. (Lgr22, 2.2 Kunskaper)

Av läroplanen för grundskolan framgår också att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. (Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att återkommande i utbildningen behandla kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. Tillsynen visar att kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck varit eftersatt och inte behandlats återkommande i elevernas utbildning. Skolinspektionen bedömer dock att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer behandlas återkommande under elevernas utbildning i årskurs 7-9. Skolinspektionen bedömer därför att huvudmannens arbete med kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck inte uppfyller författningarnas krav.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tryggheten på skolan

Av intervjuer med elever på skolan framgår att det varierar huruvida eleverna känner sig trygga eller inte på skolan. De elever som känner sig mer trygga uppger att det beror på att de är äldst på skolan. De elever som känner sig mindre trygga uppger att den bristande tryggheten på skolan

beror på exempelvis ett hårt språkbruk och allvarliga incidenter som förekommit under läsåret 2023/24 och höstterminen 2024. Elever uppger att vetskapen om de incidenter som har skett, och återigen kan ske, påverkar elevernas trygghet. Detta bekräftas i intervju med lärare, elevhälsan och rektorn. Exempelvis uppger elevhälsan att tilltalet mellan elever och mellan elever och lärare är bedrövligt och att ett språk som inte är acceptabelt har normaliserats på skolan.

Resultaten av Skolinspektionens enkät till eleverna och lärarna våren 2024 visar dessutom på låga värden avseende trygghet. På en indexskala mellan 0 och 10 är exempelvis medelvärdet 6,0 på frågan om eleverna känner sig trygga i skolan, att jämföra med 7,2 för samtliga skolor som deltog i enkätomgången. Ett annat exempel är lärarnas svar på frågan om de upplever att eleverna känner sig trygga i skolan där medelvärdet är 4,2, att jämföra med 6,6 för samtliga skolor som deltog i enkätomgången¹.

Skolans förebyggande arbete att skapa trygghet

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt att huvudmannen ska beskriva det förebyggande arbete som bedrivs på skolenheten för att skapa en arbetsmiljö för eleverna på skolan som präglas av trygghet. Av begärda uppgifter framgår att huvudmannen inte kan redogöra för detta då nuvarande rektor påbörjade sin tjänst i juni 2024. Föregående rektorer arbetar inte längre inom kommunen och huvudmannen uppger därför att de inte kan tillfrågas om detta.

Av samtliga intervjuer framgår att huvudmannen kartlägger elevernas trygghet genom en central trygghetsenkät som huvudmannen tillhandahåller. Rektorn uppger dock att skolan inte genomfört en egen trygghetsenkät de två senaste läsåren. Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår visserligen att trygghetsvandring brukar genomföras på skolan en gång per termin för att kartlägga de platser som elever upplever som otrygga. Dock uppger rektorn att en trygghetsvandring inte genomförts höstterminen 2024.

Vidare framgår av intervjuer med elevhälsan och rektorn att det inte genomförts någon analys över vilka hinder som finns för att eleverna ska känna sig trygga utifrån den enkät som huvudmannen tillhandahåller eller trygghetsvandringar på skolan. Rektorn uppger även att skolan inte analyserat elevernas trygghet, varken under vårterminen 2024 eller höstterminen 2024, då det enligt rektorn saknas underlag för en sådan analys. Detta bekräftas av representanter för huvudmannen som i intervju uppger att det förebyggande arbetet med trygghet inte finns dokumenterat i det systematiska kvalitetsarbetet. Enligt rektorn har dock vissa åtgärder satts in i syfte att skapa trygghet som exempelvis ett schema för rastvärdar,

¹ Svarsfrekvensen för undervisande lärare var 52 procent.

pedagogisk lunch och uppsättning av kameror. Vidare uppger rektorn att åtgärder sätts in i individuella fall då det finns enskilda elever på skolan som påverkar tryggheten. Av intervju med elevhälsan framgår dock att schemat för rastvärdar inte är heltäckande för samtliga raster och att rastvärdarna inte rör sig i de, av skolan identifierade, otrygga platserna i skolan.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det förekommer ett språkbruk på skolan som inte är acceptabelt men som normaliserats. Exempelvis uppger lärarna att elevernas dåliga språkbruk blivit en kultur på skolan, vilket bekräftas av rektorn. Vidare uppger rektorn att språkbruk inte är något som skolan arbetar med på skolenhetsnivå. Av intervjuer med elevhälsan, rektorn och representanter för huvudmannen framgår vidare att skolan inte påbörjat eller bedrivit något värdegrundsarbete under läsåret 2023/24 eller under höstterminen 2024. Huvudmannens representanter uppger att skälet till detta är flera rektorsbyten under föregående läsår vilket inneburit att värdegrundsarbetet blivit lidande. Huvudmannen uppger vidare att det inte finns en samstämmig bild av hur ett värdegrundsarbete ska genomföras på skolan.

Av intervju med rektorn och representanter från huvudmannen framgår visserligen att rektorn får förutsättningar från huvudmannen att bedriva ett förebyggande arbete med trygghet. Exempelvis uppger rektorn att skolan kommer att få anställa en elevcoach. Dock uppger representanter från huvudmannen att en elevcoach inte anställts på skolan, trots att det är något som skolan är i behov av. Vidare framgår av intervju med lärare och elevhälsan att stödet från huvudmannen varit begränsat under en längre tid. Elevhälsan uppger bland annat att det saknas resurser för att skapa trygghet för eleverna på skolan och att det förebyggande arbetet med trygghet prioriterats bort på grund av personalomsättning och sjukskrivningar.

Av intervju med representanter för huvudmannen framgår vidare att det förebyggande arbetet för att skapa trygghet på Österledskolan behöver startas om på nytt höstterminen 2024 i och med att en ny skolledning är tillsatt, eftersom det har saknats ett långsiktigt förebyggande arbete för att skapa trygghet på skolan. Orsaken till detta är enligt huvudmannen även avsaknaden av ett sammanhållet elevhälsoteam. Av intervjun framgår vidare att huvudmannen uppmärksammat att frånvaroproblematiken på skolan i hög grad påverkar tryggheten då det finns elever som är i skolan men inte närvarar på lektioner. Huvudmannens representanter uppger att det finns ett behov av att kartlägga orsaken till elevernas höga frånvaro som en del av arbetet med trygghet. Vidare framgår att det pågår ett arbete för att stärka rektorns förutsättningar på skolan.

Av huvudmannens inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen uppger huvudmannen att rektorn har rektorn bland annat följt upp vuxennärvaron under raster och att deras uppfattning är att det finns vuxna på alla våningsplan. Rektorn har även skapat ett Trygghetsteam som tillsammans med elevrådet ska arbeta förebyggande för att skapa trygghet på skolan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår det vidare att på motsvarande sätt innebär ett förebyggande arbete för trygghet att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bl.a. genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (prop. 2021/22:160 s. 46).

Av förarbetena framgår att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Huvudmannens ställningstagande bör bl.a. baseras på en analys av vilka behov och förutsättningar som finns på den aktuella skolenheten och vilka åtgärder som därmed bedöms vara effektiva. (prop. 2021/22:160 s. 49)

Enligt förarbetena till skollagen innebär ett förebyggande arbete bl.a. att skolor och huvudmän följer upp elevernas såväl trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Det kan bl.a. innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Det förebyggande arbetet omfattar även ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska prägla utbildningen, bl.a. alla människors lika värde och respekt för andra människors egenvärde samt jämställdhet, och

åtgärder inriktade mot specifika problem som sexuella trakasserier eller andra former av kränkningar. Sammansättningen av elever på olika skolenheter kan också vara en av de faktorer som ingår i de analyser som ska göras. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. (prop 2021/22:160 s 229 f)

Av läroplanen för grundskolan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det framgår vidare att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. Det framgår även att skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. (Lgr 22, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av elevintervjuer samt enkätresultat framgår att det finns elever som inte känner sig trygga på skolan. Det faktiska tillståndet på skolan är inte direkt kopplat till bedömningen av huruvida det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet på skolan men kan ge en indikation gällande behovet av att arbeta med det förebyggande arbetet för att skapa trygghet.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans förebyggande arbete med att tillförsäkra eleverna trygghet. Ett förebyggande arbete innefattar att följa upp och kartlägga nuläget, analysera behov som finns i verksamheten och att identifiera hinder som finns för att elever ska ha trygghet samt genomföra åtgärder för att undanröja sådana hinder. Tillsynen visar att huvudmannen och rektorn inte kunnat redogöra för något förebyggande arbete för att skapa trygghet samt att de enda insatser för att kartlägga tryggheten som vidtagits är en central trygghetsenkät och trygghetsvandring som genomförts vårterminen 2024. Tillsynen visar även att dessa åtgärder för att kartlägga elevernas trygghet inte har använts för att analysera vilka behov som finns i verksamheten för att tillförsäkra eleverna trygghet. Av tillsynen framgår att det finns hinder för att elever ska vara trygga, såsom exempelvis att ett oacceptabelt språkbruk normaliserats på skolan. Trots det har det, inom ramen för det förebyggande arbete för att skapa trygghet, inte vidtagits några åtgärder kopplade till detta eller till värdegrundsarbetet i stort.

Även om vissa åtgärder genomförts för att främja elevernas trygghet, exempelvis rastvärdar, pedagogisk lunch och införande av ett

trygghetsteam, bedömer Skolinspektionen att de få insatser som gjorts för att skapa trygghet inte har utgått från en analys av behoven i verksamheten och de hinder som finns för att eleverna ska ha trygghet. För att uppfylla kraven på ett förebyggande arbete för att skapa trygghet behöver de åtgärder som vidtas grunda sig i en uppföljning och analys av verksamhetens behov.

Avslutningsvis bedömer Skolinspektionen att huvudmannen behöver säkerställa att det på skolan bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet. I detta ingår att huvudmannen ska se till att rektorn har de resurser som krävs baserade på en analys av vilka behov och förutsättningar som finns på den aktuella skolenheten för att tillförsäkra att eleverna är trygga under hela sin skoldag och få goda möjligheter till utveckling och lärande.

Ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att saken inte alltid utreds gällande elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen trots att det kommit till rektorns kännedom. Lärarna uppger att det finns flera elever i olika klasser och årskurser som vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt men där saken inte utretts. Vilket även bekräftas av rektorn. Elevhälsan uppger att minst fem elever om dagen utvisas ur klassrummet på grund av att de vid upprepade tillfällen stört undervisningen. Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår vidare att utredning genomförts eller har påbörjats för två elever på skolan, men att det för minst två elever inte genomförts en utredning trots att lärare anmält händelserna till rektorn.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev i bland annat grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbete med att utreda ordningsstörande beteende inte sker i enlighet med författningarnas krav. Tillsynen visar att det finns elever på skolan som vid upprepade tillfällen

stört ordningen eller uppträtt olämpligt där saken inte har utretts. Vidare framgår att det finns en diskrepans mellan antalet händelser när elever vid upprepade tillfällen stör ordningen, vilket bland annat lett till utvisning ur klassrummet, och antalet utredda händelser. Att ordningsstörande beteende utreds är viktigt för att skapa en förståelse för vad som lett fram till ett oönskat eller olämpligt beteende och för att komma fram till adekvata åtgärder som möter elevernas behov.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Karlskoga kommuns verksamhet vid Österledskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck, det förebyggande arbetet för trygghet och ordningsstörande beteende. Det finns därför skäl att förelägga Karlskoga kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Uppdelning av undervisning utifrån könstillhörighet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens informationsinhämtning samt intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det i ämnet idrott och hälsa görs en uppdelning utifrån kön i ämnet idrott och hälsa momentet simning. Skälet till uppdelningen är elevernas trygghet i simhallen.

Av samtliga intervjugrupper framgår att denna uppdelning gjorts under flera år och den görs i samtliga årskurser. Av samtliga intervjuer framgår vidare att orsaken till uppdelningen är att skapa trygghet i undervisningen. Av intervju med lärare och elevhälsan framgår att det inte genomförs någon uppdelning utifrån könstillhörighet i någon annan del av elevernas undervisning i ämnet idrott och hälsa.

Av huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen framgår att rektorn ålagt läraren i idrott och hälsa att minst en gång per läsår se över om eleverna i samband med simundervisningen behöver vara uppdelade utifrån könstillhörighet.

Rättslig reglering

Av läroplan för grundskolan framgår att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet (Lgr 22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.1 Normer och värden, 2.8 Rektorns ansvar).

Av förarbete till skollagen framgår att skolan tillfälligtvis, om det är rimligt, bör kunna använda gruppindelning eller andra organisatoriska och pedagogiska åtgärder för att undvika att känsliga situationer uppstår för enskilda elever eller grupper av elever. Det kan t.ex. avse simundervisning där flickor och pojkar skiljs åt. Undervisningen ska dock bedrivas i enlighet med den värdegrund som finns i läroplanerna (prop. 2009/10:165 s. 341).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Karlskoga kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller uppdelning av undervisning utifrån könstillhörighet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Sofie Lindén

Beslutsfattare

Signerat av: Sofie Lindén

X Caroline Göth

Föredragande

Signerat av: Caroline Göth

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Allan Westerdahl, regionjurist Arvid Brogren, utredaren Hans-Göran Arvidsson samt utredaren Victoria Eriksson medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.